

Национален институт на правосъдието
"Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието"
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

ДЕЛО KHRYKIN срещу РУСИЯ, жалба № 33186/08

Решение на Първо отделение от 19 април 2011 г.

Чл.6 § 1 - право на независим и безпристрастен съд - нарушение

Независимостта на съдебната власт изисква отделните съдии да не са подложени не само на неправомерно влияние извън съдебната система, но и на вътрешно такова - да не подлежат на указания или натиск от страна на колеги съдии и на техните съответни по-висшестоящи съдии.

Принципът за правна сигурност на член 6 изисква окончателни съдебни решения по принцип да не бъдат засягани. Те могат да бъдат коригирани само за да се поправят основни недостатъци. Отмяната на съдебни решения поради новооткрити обстоятелства сама по себе си не е несъвместима с това изискване, но начинът по който е направена, може да бъде несъвместим и да доведе до нарушение на "правото на съд".

ФАКТИТЕ

Жалбоподателят получава пенсия за прослужено време от 1984 г. насам. През ноември 2005 г. той се обръща с искане към пенсионната служба пенсията му да бъде повишена на основание факта, че е работил в рискови производства. Последната не се съгласява и жалбоподателят обжалва пред Градския съд.

С решение от 20 юли 2006 г. Градският съд, председателстван от съдия Т., разпорежда на пенсионната служба да повиши пенсията на жалбоподателя, считано от 1 декември 2005 г. Решението не е обжалвано и на 5 август 2006 г. то става окончателно.

На 4 юни 2007 г. Главно управление на пенсионен фонд № 19 за Москва и Московска област („Пенсионен фонд“) подава в Московския окръжен съд („Окръжен съд“) касационна жалба срещу решението от 20 юли 2006 г. Тази жалба изобщо не е разгледана. На 14 август 2007 г. обаче председателят на Окръжния съд се обръща с писмо до първоинстанционния съд, което гласи следното:

Постановено съдебно решение ..., противоречащо на Решение на Пленума на Върховния съд на Руската федерация № 25 от 20 декември 2005 г. и решение на Върховния съд на Руската федерация от 2 март 2007 г., сочи съдебна грешка и такова съдебно решение не може да се счита за законосъобразно постановено. С цел да се осигури последователност на съдебната практика ... жалбата на GU UPF RF № 19 за Москва и Московска област ... срещу горепосоченото решение по

делото Khrykin I.S. с/у GU Gupf RF № 19 за Москва и Московска област се изпраща за преразглеждане на основание новооткрити обстоятелства.“

С определение от 23 октомври 2007 г. Градският съд, председателстван от същия съдия, който разглежда делото на жалбоподателя през 2006 г., уважава искането. Той постановява отмяна на решението от 20 юли 2006 г. и преразглеждане на спора по същество.

С решение от същия ден Градският съд постановява, че искането на жалбоподателя за по-висока пенсия се отхвърля изцяло. При обжалването Московският окръжен съд на 6 декември 2007 г. потвърждава решението на първоинстанционния съд.

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА ПОРАДИ ЛИПСА НА НЕЗАВИСИМОСТ НА ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД

Жалбоподателят се оплаква на основание член 6 § 1 от Конвенцията, че първоинстанционният съд не е бил независим поради натиска, оказан от председателя на Окръжния съд, което е довело до преразглеждане на неговото дело и отмяна на влязлото в сила решение в негова полза.

1. Независимостта на съдебната власт се отнася до необходимата индивидуална и институционална независимост, които са нужни с оглед безпристрастно вземане на решения. По този начин тя се характеризира едновременно като състояние на духа и като набор от институционални и оперативни разпоредби. Първото се отнася до безпристрастността на съдията, а второто до дефиниране на отношенията с други органи, по-специално с други държавни институции.

2. Съдът отбелязва, че независимостта на съдебната власт изисква също така отделните съдии да не са подложени не само на неправомерно влияние извън съдебната система, но и на вътрешно такова. Тази вътрешна независимост на съдебната власт изисква съдиите да не подлежат на указания или натиск от страна на колеги съдии и на техните съответни по-висшестоящи съдии.

3. За да се установи дали даден съд може да се счита за „независим“ по смисъла на член 6 § 1, трябва да се има предвид, *inter alia*, начина на назначаване на членовете му и срока на мандата им, наличието на гаранции срещу външен натиск и въпросът дали това представлява независимост

4. Съдът отбелязва, като предварителна констатация, че съгласно чл. 381 от Руския Гражданско-процесуален кодекс, съдия от касационната инстанция, след като разгледа молбата за откриване на касационно производство, може да реши дали да върне молбата за разглеждане от съда по същество или да откаже да направи това. В конкретния случай обаче председателят на Окръжния съд, вместо да постанови каквото и да е законосъобразно решение в съответствие с Гражданско-процесуалния кодекс, пише писмо до първоинстанционния съд, в което тя изрично указва на понижшестоящия съд да преразгледа окончателно влязло в сила решение по делото на жалбоподателя на основание новооткрити обстоятелства.

5. Съдът намира, че становището на председателя на по-висшестоящия съд относно съдебното решение от 20 юли 2006 г. е формулирано с такива изрази като „съдебна грешка“ и „не може да се счита за законосъобразно постановено“, които предполагат, че първоинстанционният съд е критикуван за констатациите си по делото на жалбоподателя и е призван да преразгледа оценката си.

6. Съдът отбелязва още, че в съответствие с националното законодателство, председателят на по-висшестоящ съд има правомощия да заведе дисциплинарно производство срещу съдия за това, че е извършил дисциплинарно нарушение. Възможното наказание е предсрочно освобождаване от длъжност. Практиката на Върховния съд на Русия показва, че неправилно прилагане на закона може да съставлява дисциплинарно нарушение.

7. Обстоятелствата по делото сочат към факта, че първата съдебна инстанция, след като е критикувана от по-висшестоящ съдебен орган, изпълнява инструкциите на последния и преразглежда делото, като постановява ново съдебно решение в полза на пенсионната служба и срещу жалбоподателя.

8. Като взе предвид изложените по-горе съображения, може да се приеме, че съмненията на жалбоподателя относно независимостта на Градския съд могат да се нарекат обективно основателни.

9. Съответно е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията по отношение изискването за независим съд.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА ПОРАДИ ОТМЯНА НА ОКОНЧАТЕЛНО СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ

10. Освен това жалбоподателят се оплаква по член 6 от Конвенцията, че отмяната на влезли в сила решения е неоснователна.

11. Съдът подчертава, че в името на постигане на по-голяма правна сигурност член 6 имплицитно изисква окончателни съдебни решения по принцип да не бъдат засягани. Те могат да бъдат коригирани само за да се поправят основни недостатъци. Отмяната на съдебни решения поради новооткрити обстоятелства сама по себе си не е несъвместима с това изискване, но начина по който е направена може да бъде несъвместим.

12. Що се отнася до тълкуването от 2005 г., Съдът е постановил, че различни съдебни тълкувания на съответния закон могат да се разглеждат като основание за обикновена жалба, а не за откриване на нови обстоятелства, даващи основание за отмяна на влязло в сила решение. Що се отнася до тълкуването от 2007 г., новооткрити обстоятелства са обстоятелства, които съществуват по време на съдебния процес, остават скрити за съда и стават известни след съдебния процес. Тъй като тълкуването от 2007 г. е след решението на градския съд, то също не обосновава отмяната.

13. Съответно, налице е нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията по отношение „правото на съд“ на жалбоподателя.

